

Onderzoeksplan Delfland 2025

Afdeling:
Concerncontrol & Auditing

Hoogheemraadschap van
Delfland

DMS 2405493

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	2
1.1 Onderzoeken 2025.....	2
1.2 Rechtmatigheidsverantwoording	2
1.3 Werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole.....	2
2. Inleiding	3
2.1 Algemeen.....	3
2.2 Relevante ontwikkelingen	3
2.3 Doorontwikkeling interne audit	3
3. Onderzoeken 2025	4
3.1 Inleiding	4
3.2 Uitgevoerde onderzoeken in 2024	4
3.3 Uit te voeren onderzoeken 2025	4
3.4 Ondersteuning bij audits	6
4. Invoering rechtmatigheidsverantwoording	6
5. Werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2025.....	7
5.1 Verbijzonderde interne controles.....	7
5.2 Risicoanalyse.....	7
Bijlage 1 Risicoanalyse jaarrekening 2025	8

1. Managementsamenvatting

In voorliggend Onderzoeksplan Delfland 2025 zijn de uit te voeren onderzoeken en de belangrijkste overige werkzaamheden van interne audit opgenomen voor 2025. Dit onderzoeksplan wordt vastgesteld door het college van D&H en ter informatie doorgestuurd naar de VV.

1.1 Onderzoeken 2025

Deze onderzoeken zijn bedoeld om specifieke vragen vanuit een onafhankelijke positie te beantwoorden. De onderzoeken worden in hoofdstuk 3 nader toegelicht.

	Onderwerp	Korte toelichting
1	<i>ITIL4 – servicewaardenketen</i>	Onderwerp van deze audit is de Information Technology Infrastructure Library (ITIL4) servicewaardenketen en de processen die daarvoor zijn ingericht. De diepgang beperkt zich tot een nulmeting naar opzet en bestaan van deze processen.
2	<i>Datamanagement</i>	De audit richt zich op het onderzoeken van de betrouwbaarheid van data binnen Delfland, met nadruk op de processen van dataverzameling, validatie, verwerking en rapportage. Het doel is om inzicht te geven in de huidige staat van datamanagement.
3	<i>Effectiviteit en efficiency inkoopproces</i>	Voorafgaand een inkoop plaatsvindt dient er een inkoopintakeformulier ingevuld te worden. Op basis hiervan wordt bepaald of er aanvullende voorwaarden gesteld worden aan het te volgen inkoopproces. Het onderzoek zal zich richten op de effectiviteit en efficiency van dit instrument.
4	<i>Financiële bijdragen</i>	Onderzoek heeft betrekking op bijdragen die te kwalificeren zijn als subsidieverstrekingen en is verbeteringsgericht. Het doel is om inzicht te verkrijgen in hoeverre er rapportage en monitoring plaatsvindt over de besteding van de middelen en de realisatie van gemeenschappelijke doelen.
5	<i>Interne Wpg audit 2025</i>	Op basis van de Wet politiegegevens (Wpg) dient Delfland interne audits uit te voeren op de naleving van deze wet. Deze audit richt zich op de invoering van het Boa Registratie Systeem in 2025 en de overige verbetermaatregelen.
6	<i>Interne IB&P audit 2025</i>	Het opnemen van deze interne audit sluit aan bij jaardoel 10 t.a.v. informatiebeveiliging & privacy (IB&P) van de directie. Ook ligt er vanuit het Waterschapshuis een voorstel om jaarlijks een IB&P audit uit te voeren o.b.v. de auditplicht in de Baseline Informatiebeveiliging overheid (BIO2).
7	<i>Onkostendeclaraties dagelijkse bestuurders</i>	In de gedragscode integriteit voor algemeen en dagelijks bestuurders is opgenomen dat de onkostendeclaraties van dagelijks bestuurders worden gepubliceerd. Dit jaarlijks onderzoek toetst of deze verantwoording juist en volledig is.

Tabel 1: Onderzoeksonderwerpen 2025

1.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Interne audit zal in 2025 de volgende documenten opstellen en door verschillende gremia laten vaststellen: normenkader, toetsingskader, controleverordening, controleplan rechtmatigheid en formats voor interne controlewerkzaamheden.

1.3 Werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole

De jaarlijks terugkerende activiteiten bestaan voornamelijk uit financial audits en hebben een sterke koppeling met de accountantscontrole van de jaarrekening. Deze werkzaamheden zijn gericht op getrouwheid en financiële rechtmatigheid. In 2025 zijn de volgende processen en jaarrekeningposten geselecteerd om te controleren:

- Waterschapsbelastingen
- Van bestellen tot betalen
- Verkoop van overige goederen
- Salarissen
- Bijdragen aan derden
- Diensten voor derden

- Afschrijvingskosten
- Mutaties reserves
- Rechtmatigheid inkopen

Deze werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2025 zullen veelal uitgevoerd of gecoördineerd worden vanuit Interne audit. In hoofdstuk 4 is de risicoanalyse en ook de planning van de belangrijke rapportagemomenten opgenomen. De uitgangspunten en uitkomsten van de uitgevoerde risicoanalyse is opgenomen in bijlage 1.

2. Inleiding

2.1 Algemeen

Dit onderzoeksplan is de operationele uitwerking van het Controleprotocol en het Auditstatuut. Ter toelichting: het controleprotocol richt zich op het proces van de controle voor de jaarrekening door de accountant. In het auditstatuut wordt het strategisch kader geboden voor de invulling van het auditproces van Delfland.

Dit onderzoeksplan gaat niet alleen in op de jaarrekening gerelateerde onderzoeken, maar ook op de algehele interne beheersing van de bedrijfsprocessen. Er vindt afstemming plaats binnen de organisatie over de te onderzoeken onderwerpen. De doelstelling van deze audits kunnen variëren van het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de interne beheersing, de naleving van wet- en regelgeving tot het adviseren om een proces te optimaliseren om de doelstellingen van de organisatie te behalen.

De scope van de onderzoeken is breder dan alleen financiële processen. In dit onderzoeksplan kunnen ook onderzoeken in het kader van de informatiebeveiliging vanuit de Baseline Informatiebeveiligingsbeleid Overheid (BIO/BIO2), CyberSecurity ImplementatieRichtlijn (CSIR) en de privacy vanuit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg) worden opgenomen.

2.2 Relevante ontwikkelingen

Op dit moment zijn er verschillende ontwikkelingen binnen en buiten Delfland die hun weerslag op korte of langere termijn hebben op de te onderzoeken onderwerpen:

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verantwoordingsjaar 2025 zal het college van dijkgraaf en hoogheemraden verantwoording moeten afleggen over de financiële rechtmatigheid. In 2024 is het college en de verenigde vergadering geïnformeerd over de te nemen besluiten. Deze zijn verwerkt in de controleverordening en de verordening op de beleids- en verantwoordingsfunctie. Het normenkader financiële rechtmatigheid 2025 zal eerder in het jaar aangeboden worden aan de verenigde vergadering ter vaststelling.

Nieuwe verslaggevingsvoorschriften

De nieuwe verslaggevingsregels (Bepalingen Beleidsvoorbereiding en Verantwoording Waterschappen; het BBVW) zijn van toepassing op het begrotings- en verslaggevingsjaar 2025.

Personeelwisseling interne audit

Halverwege 2024 heeft een ervaren interne auditor, als gevolg van het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, Delfland verlaten. Eind 3^e kwartaal is deze positie opgevuld met een operational auditor. Een aantal onderzoeken hebben hierdoor in de afronding helaas wel vertraging opgelopen.

2.3 Doorontwikkeling interne audit

Het Ambition Model van het Instituut van Internal Auditors (IIA), de beroepsgroep, wordt gebruikt om de interne auditfunctie verder door te ontwikkelen. Voor een aantal deelonderdelen van dit model zal de stap van volwassenheidsniveau 2 naar 3 gezet worden door een aantal geformuleerde acties in 2025 uit te voeren. Gedacht kan worden aan het opstellen van een audithandboek om werkprocessen verder te structureren en te formaliseren.

3. Onderzoeken 2025

3.1 Inleiding

Wanneer wij spreken over een onderzoek dan hebben wij het over onderzoeken die een andere scope hebben dan de jaarrekeningcontrole van de accountant.

Naast de financial audits hebben wij ook audits opgenomen gericht op informatiebeveiliging en privacy. Deze audits zijn afdeling of proces overstijgend. De Chief Information Security Officer (CISO) en Functionaris Gegevensbescherming (FG) zullen veelal betrokken worden bij dit soort audits.

Daar waar mogelijk wordt bij de uitvoering van de onderzoeken de samenwerking gezocht met de andere hoogheemraadschappen Rijnland (HHR) en Schieland (HHSK). Hierbij kan o.a. worden gedacht aan de opvolging van bevindingen uit de gezamenlijke IT-audits op het financieel administratief systeem en de personeel- en salarisadministratie.

3.2 Uitgevoerde onderzoeken in 2024

De volgende onderzoeken zijn in 2024 afgerond:

Onderwerp
Onkostendeclaraties dagelijks bestuur 2023
Actualiseren frauderisicoanalyse
Begeleiding externe audit Wpg

Tabel 4: Afgeronde onderzoeken

De volgende onderhanden onderzoeken zijn onderhanden:

Onderwerp
Wijzigingsbeheer procesautomatisering
Leveranciersmanagement SAAS-oplossingen
Opvolging adviezen centrale salarisadministratie en functioneel beheer (CSF)

Tabel 5: onderhanden onderzoeken

3.3 Uit te voeren onderzoeken 2025

Hieronder zijn de onderzoeken voor 2025 opgenomen die niet in het kader van de jaarrekeningcontrole worden uitgevoerd.

1. ITIL4 – servicewaardeketen
De scope van deze IT-audit is de Information Technology Infrastructure Library (ITIL4) servicewaardeketen, met een focus op de tien processen die daarvoor recent zijn ingericht. De diepgang beperkt zich tot een nulmeting o.b.v. een onderzoek naar de opzet en het bestaan, inclusief onderlinge interactie, van deze processen. Het uitgangspunt is daarbij dat alle processen op 1 januari 2025 zijn vastgesteld, gepubliceerd (in Mavim) en geïmplementeerd. De audit wordt uitgevoerd vanuit het principe van waarderend onderzoek. De doelstelling is om inzicht verstrekken aan de Chief Information Officer (CIO) (opdrachtgever) of de opzet functioneert zoals deze is bedacht en er tijdens de verslagperiode volgens de beschreven processen is gewerkt en hoe dat bevalt. Aanvullend daarop is de vraag of hiermee volwassenheidsniveau 3 van het Capability Maturity Model Integratie is bereikt. Uitgangspunt is hierbij dat een consistente, voorspelbare en betrouwbare dienstverlening wordt bereikt als er gestandaardiseerde procedures zijn ingevoerd en variaties hierin zijn geïdentificeerd en worden voorkomen.

2. Datamanagement

Binnen Delfland zijn er signalen dat de betrouwbaarheid van data niet altijd gewaarborgd is, wat kan leiden tot inefficiënties en verkeerde besluitvorming. Dit onderzoek richt zich op de betrouwbaarheid van data binnen Delfland, met nadruk op de processen van dataverzameling, validatie, verwerking en rapportage. Het doel is om inzicht te geven in de huidige staat van datamanagement en aanbevelingen te doen voor verbeteringen die de kwaliteit en betrouwbaarheid van de data kunnen versterken.

3. Effectiviteit en efficiency inkoopproces

Voorafgaand een inkoop plaatsvindt dient er een inkoopintakeformulier ingevuld te worden door de inkoopbehoefte. Op basis van dit formulier wordt bepaald of er aanvullende voorwaarden gesteld worden aan het te volgen inkoopproces.

Het inkoopintakeformulier is in 2024 aangepast. Voorheen werd er een Excel document gehanteerd. Dat is nu web-based (Mecell). De inkoopbehoefte wordt nu door het formulier geleid en krijgt toelichting bij die velden die ingevuld dienen te worden. Waar voorheen minder duidelijk was welke cellen in Excel optioneel waren.

Het onderzoek is o.a. gericht op de effectiviteit en efficiency van dit instrument.

4. Financiële bijdragen

Delfland draagt financieel bij aan initiatieven en aan verschillende samenwerkingsverbanden om gemeenschappelijke doelen te bereiken. Als er sprake is van gemeenschappelijke doelen die breder zijn dan de wettelijke taken dan is er sprake van subsidieverstrekking. Delfland verstrekt echter financiële bijdragen veelal door middel van samenwerkingsovereenkomsten om deze bredere gemeenschappelijke doelen te realiseren.

Het onderzoek heeft betrekking op bijdragen die te kwalificeren zijn als subsidieverstrekingen en is verbeteringsgericht. Het doel is om inzicht te verkrijgen in hoeverre er rapportage en monitoring plaatsvindt over de besteding van de middelen en de realisatie van gemeenschappelijke doelen.

5. Interne Wpg audit 2025

De afdeling Toezicht en Handhaving heeft buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) in dienst die persoonsgegevens verwerken onder de Wet politiegegevens (Wpg), Delfland is de verwerkingsverantwoordelijke hiervoor. Onder artikel 33 van deze Wpg is opgenomen dat de verwerkingsverantwoordelijke, door het doen van periodieke audits, de naleving van de Wpg moet controleren. Deze auditplicht is onder artikel 3 van de regeling periodieke audit politiegegevens nader uitgewerkt.

De focus van de interne Wpg audit 2025 ligt op de invoering van BRS (Boa Registratie Systeem) per januari 2025 en de overige uitgevoerde verbetermaatregelen. Deze audit zal in Q3 van 2025 uitgevoerd worden omdat naar verwachting dan voldoende ervaring met BRS is opgedaan en de overige verbetermaatregelen dan ook zijn afgerond. Deze interne audit wordt daarmee uitgevoerd ná de verplichte externe Wpg audit, die naar verwachting in mei 2025 wordt uitgevoerd door Baker Tilly.

6. Interne IB&P audit 2025

Vanuit het ontwerp auditaanpak IV&P (informatieveiligheid en privacy) van het Waterschapshuis ligt er een voorstel om jaarlijks (verplicht) binnen alle waterschappen een interne audit op een nader te bepalen IV&P onderwerp uit laten voeren, dit ter ondersteuning van de uit te voeren 3-jaarlijkse externe audit.

Het onderwerp voor 2025 moet daarbij nog bepaald worden. Deze verplichte interne audit komt voor uit de nog vast te stellen Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2), die wettelijk verplicht wordt via de Network and Information Security Directive (NIS2-richtlijn) implementatie in de Cyberbeveiligingswet en de daarin opgenomen auditplicht (5.35.02 werkversie BIO2). Het opnemen en uitvoeren van deze audit op dit onderwerp sluit daarnaast aan bij jaardoel 10 (t.a.v. Informatiebeveiliging & privacy) van de directie en de ambitie om volgens het door de waterschappen afgesproken volwassenheidsniveau voor IB&P te werken. Deze interne audit zal naar verwachting in Q3 van 2025 worden uitgevoerd.

7. Onkostendeclaraties dagelijks bestuur 2024

Jaarlijks worden de onkostendeclaraties van het dagelijks bestuur gepubliceerd. Interne audit controleert deze verantwoording.

Tabel 6: Onderzoeken 2025

3.4 Ondersteuning bij audits

Hieronder volgt een overzicht van audits die uitgevoerd worden binnen Delfland en waarbij Interne audit ondersteuning levert. De invulling van deze ondersteuning door Interne audit varieert hierbij en de verantwoordelijkheid blijft bij andere onderdelen/functionarissen.

Subsidie grensoverschrijdend afvalwater	Afdeling BPA
Er vindt jaarlijks een accountantscontrole plaats bij de RBG over het aantal opgelegde vervuilingseenheden (VE's) voor wat betreft het postcodegebied dat aangesloten is op Dokhaven van Waterschap Hollandse Delta. Interne audit ondersteunt de afdeling BPA bij deze externe controle.	

Verhogen volwassenheidsniveau aansturing ICT	CIO
Naast de interne audit naar de ITIL4 servicewaardeketen bestaat bij de CIO ook de behoefte om extern een onderzoek te laten uitvoeren naar de procesvolwassenheid bij de afdeling ICT en hoe deze verhoogd kan worden. Een eerste verkennend gesprek met Deloitte heeft daarover plaatsgevonden. Interne audit ondersteunt hierbij én bewaakt de overlap met de uit te voeren interne audit.	

Tabel 7: Onderzoeken ondersteund vanuit Interne audit

4. Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van het verantwoordingsjaar 2025 zal het college van dijkgraaf en hoogheemraden verantwoording moeten afleggen over de financiële rechtmatigheid. Hieronder worden de nieuwe of aangepaste activiteiten voor 2025 opgenomen:

Normenkader financiële rechtmatigheid 2025

Het normenkader bevat alle wet- en regelgeving die betrokken wordt bij de verantwoording over de (financiële) rechtmatigheid. Het betreft wet- en regelgeving die een financieel component bevat. Voor 2025 wordt niet gewacht op het model normenkader van de Unie van Waterschappen dat pas in augustus 2025 beschikbaar komt. Het normenkader wordt in het 1^e halfjaar aangeboden aan de verenigde vergadering ter vaststelling (Q2 2025)

Toetsingskader

Het toetsingskader is een uitwerking van het normenkader. Voor controledoeleinden is het van belang dat duidelijk is welke specifieke bepalingen uit wet- en regelgeving relevant zijn voor de rechtmatigheidsverantwoording. Interne audit stelt deze op en de besluitvorming vindt plaats door het College van D&H. Het toetsingskader vormt de basis voor de interne controlewerkzaamheden van de financiële rechtmatigheid (Q2 2025)

Controleplan rechtmatigheid

Op basis van risicoanalyses wordt voor elke jaarrekeningpost en bedrijfsproces de controleaanpak uitgewerkt. De uitkomsten hiervan worden opgenomen in een intern controleplan. Interne audit stelt deze op en de besluitvorming vindt plaats door het College van D&H (Q2 2025).

Formats interne controle rechtmatigheid

Om structuur en uniformiteit te bevorderen met betrekking tot de wijze van vastleggen van werkzaamheden en rapporteren over bevindingen. Interne audit stelt deze op en de besluitvorming vindt plaats door het directieteam (Q3 2025)

Beleid op misbruik- en oneigenlijk gebruik

De verantwoording over rechtmatigheid bevat ook het misbruik- en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium. Het is aan Delfland om effectieve maatregelen te nemen om M&O te voorkomen. Begin 2025 vindt een analyse plaats in hoeverre een afzonderlijk M&O beleid voor Delfland noodzakelijk is (Q2 2025).

5. Werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2025

5.1 Verbijzonderde interne controles

Interne audit voert verbijzonderde interne controles (VIC) uit in het kader van de jaarrekeningcontrole door de accountant. Interne audit legt deze werkzaamheden zodanig vast dat de accountant deze posten eenvoudig kan dupliceren. Deze verbijzonderde interne controlewerkzaamheden dynamiseert, versnelt en versoepelt het controleproces van de accountant en verschaft tussentijds inzicht voor onszelf in de interne beheersing van de organisatie.

5.2 Risicoanalyse

Interne audit heeft een risicoanalyse uitgevoerd op basis van de begroting 2025. De risicoanalyse is de basis voor de aard, omvang en diepgang van de verdere controlewerkzaamheden van interne audit. Hierdoor worden risico's op een afwijking van materieel belang geïdentificeerd in het kader van het jaarrekeningproces. De externe accountant gebruikt zijn eigen risicoanalyse. Naar aanleiding van een interne risicoanalyse zijn de processen binnen Delfland gecategoriseerd en geprioriteerd. Het resultaat daarvan is opgenomen in bijlage 1.

Bijlage 1 Risicoanalyse jaarrekening 2025

1. Risicoanalyse

De controle aanpak is gebaseerd op een risicoanalyse per bedrijfsproces. Aan ieder bedrijfsproces wordt een risicoscore toegekend, hoog, midden of laag. De kwalificatie van het risico is afhankelijk van de financiële omvang van het proces en het risico op fouten/onjuistheden van materieel belang. Het materieel belang koppelen wij aan de fouttolerantie van de accountant en dat wordt berekend op basis van 2% van de totale lasten excl. reserves. Delfland heeft € 318,0 miljoen aan lasten begroot en dat leidt tot een voorlopige fouttolerantie van € 6,4 miljoen. Zodra de jaarrekening fouten bevat die samen groter zijn dan € 6,4 miljoen dan kan de accountant geen controleverklaring met goedkeurend oordeel afgeven. In tabel 9 is onze systematiek weergegeven voor de bepaling van de hoogte van de risico's.

Financieel belang	Omvang
Laag	< € 2.000.000
Midden	≥ € 2.000.000 en < € 6.360.000
Hoog	≥ € 6.360.000

Risico Financieel belang	Laag	Midden	Hoog
Hoog	Jaarlijks	Jaarlijks	Jaarlijks
Midden	Driejaarlijks	Jaarlijks	Jaarlijks
Laag	Driejaarlijks	Driejaarlijks	Jaarlijks

Tabel 9: Bepaling risicoscore

Delfland hanteert in het kader van de (verbijzonderde) interne controle voor 2025 een ondergrens van € 2 miljoen voor de selectie van kritische processen. Naast de financiële omvang is ook de mate waarin een proces risicovol is (wel of geen adequate beheersingsmaatregelen in het proces) belangrijk. Deze aanpak leidt tot onderstaande uitkomsten:

Baten	Proces/jaarrekeningpost	Omvang begroting 2025¹	Financieel omvang	Risico	Jaar
[a]	Waterschapsbelasting opbrengsten	€ 298,8	Hoog	Laag	2025
[b]	Verkoop van overige goederen	€ 6,3	Laag	Midden	2025
[c]	Diensten voor derden	€ 17,7	Hoog	Laag	2025
[d]	Subsidiebaten	€ 2,9	Laag	Laag	2026
[e]	Overige baten	€ 2,1	Laag	Laag	2026
Lasten	Proces/jaarrekeningpost	Omvang begroting 2025²	Financieel omvang	Risico	Jaar
[f]	Overige bedrijfskosten	€153,4	Hoog	Hoog	2025
[g]	Salarissen	€ 77,3	Hoog	Midden	2025
[h]	Treasury	€ 23,8	Hoog	Laag	2026
[i]	Afschrijvingskosten	€ 39,4	Hoog	Laag	2025
[j]	Bijdragen aan derden	€ 23,9	Hoog	Laag	2025
[k]	Activeren van uren	€ 2,7	Laag	Midden	2025
Overig	Proces/jaarrekeningpost	Omvang begroting 2025²	Financieel omvang	Risico	Jaar
[l]	Mutaties reserves (debet + credit)	€ 12,5	Hoog	Laag	2025
[m]	Crediteurenanalyse aanbestedingen	€ 207,6	Hoog	Hoog	2025
[n]	Bestellen t/m betalen	€ 255,3	Hoog	Hoog	2025

Tabel 12: Risicoanalyse te toetsen processen en jaarrekeningposten

¹ Bedragen x 1 miljoen

2. Toelichting werkzaamheden ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2025

Hieronder worden werkzaamheden en onderwerpen m.b.t. de hierboven genoemde processen kort beschreven:

[a] Waterschapsbelasting opbrengsten

De volledigheid en rechtmatigheid van deze baten worden jaarlijkse gecontroleerd via de verantwoording van RBG met controleverklaring. Hierdoor is het risico voor de jaarrekening als laag gekwalificeerd.

[b] Verkoop van overige goederen

Deze opbrengstsoort bestaat primair uit verkoop van groen gas en duurzaamheidscertificaten.

[c] Diensten voor derden

Betreft grensoverschrijdend afvalwater. Het zuiveren van afvalwater van objecten, die buiten het beheersgebied vallen van Delfland en aangesloten zijn op een zuiveringsinstallatie van Delfland, worden in rekening gebracht bij de betreffende waterschappen. De financiële afrekening vindt 3 jaar later plaats als gevolg van bezwaartermijn.

[d] Subsidiebaten

In 2025 is de omvang beperkt van de subsidiebaten. Volgens roulatieschema zal in 2026 de effectieve werking van de beheersmaatregelen worden getoetst.

[e] Overige baten

De overige baten zijn divers van aard. De omvang van de overige baten is zowel per opbrengststroom als gezamenlijk beperkt. De overige baten bestaan hoofdzakelijk uit: verkoop van grond, verhuur en erfpacht.

[f] Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten bestaat grotendeels uit leasebetalingen, aanschaf van goederen en diensten en onderhoudskosten. De jaarrekeningpost heeft een groot overlap met het proces bestellen t/m betalen [n].

[g] Salarissen

Het proces met betrekking tot de personeelskosten wordt jaarlijks getoetst.

[h] Treasury

Dit proces betreft het aangaan en aflossen van leningen. Als er geld wordt uitgeleend of aangetrokken in 2025 dan zal deze handeling getoetst worden aan het treasurystatuut. Vooralsnog staan er geen treasury activiteiten gepland voor wat betreft langlopende geldleningen o/g, met uitzondering van de geplande aflossingen in 2025. Vanaf 2026 kan dat mogelijk wel het geval zijn.

[i] Afschrijvingskosten

De gegevensgerichte controle van de afschrijvingslasten is veel efficiënter dan een systeemgerichte controle. Het proces wordt eenmaal in de 3 jaar getoetst op opzet, bestaan en werking.

[j] Bijdragen aan derden

Het betreft bijdragen aan verbonden partijen. De vaststelling en verantwoording van deze bijdragen loopt via de jaarlijkse P&C-cyclus. Voor de verantwoorde kosten in de jaarrekening is het risico, daarom op laag gekwalificeerd.

[k] Dekking personeelskosten

In de personeelskosten zijn ook de kosten meegenomen van personeel die werken voor het project De Vergulde Hand. Het deel dat geactiveerd wordt is als bate meegenomen.

[l] mutaties reserves

In het kader van begrotingsrechtmatigheid worden de mutaties in de reserves elk jaar getoetst.

[m] Crediteurenanalyse aanbestedingen

Dit onderwerp wordt gezien omvang en risico afzonderlijk benoemd. In het kader van (financiële) rechtmatigheidscontrole wordt de aanbestedingsrechtmatigheid elk jaar getoetst. De selectie van de inkoopdossiers vindt in afstemming met de externe accountant plaats. De controle vindt primair plaats door de inkoopadviseurs. Interne audit beoordeelt kritisch of de getrokken conclusies door inkoop onderbouwd zijn met overwegingen en onderbouwingen. Het inkoopbeleid wordt bij deze controle betrokken.

[n] Bestellen t/m betalen

Het proces van bestellen t/m betalen omvat een groot aantal processtappen. Denk hierbij aan inkoop en aanbesteding van werken, diensten en leveringen, de administratieve verwerking, prestatielevering en de betaling van de inkoopfacturen. De interne beheersing van dit proces wordt jaarlijks getoetst.